

**Postanowienia Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 23 kwietnia 2002 r.
III SW 8/02**

1. Gotówkowa wpłata darowizny przez osobę fizyczną przekazem pocztowym na rachunek bankowy komitetu wyborczego, nie jest prawnie dopuszczalną formą wpłacania środków finansowych na cele związane z wyborami.

2. Zaciąganie pozabankowych pożyczek jest niedopuszczalnym sposobem finansowania kampanii wyborczej.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Zbigniew Myszka (sprawozdawca), Herbert Szurgacz, Maria Tyszel, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 kwietnia 2002 r. sprawy ze skargi Komitetu Wyborczego Wyborców Primum Non Nocere - po pierwsze nie szkodzić na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania wyborczego.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Komitet Wyborczy Primum Non Nocere - po pierwsze nie szkodzić - wniósł skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. odrzucającą jego sprawozdanie wyborcze. W uzasadnieniu skargi Komitet utrzymuje, że przyjęcie pożyczki od Stowarzyszenia Pacjentów Primum Non Nocere nie naruszyło art. 113 ust. 3 Ordynacji wyborczej, która - zezwalając komitetom wyborczym na zaciąganie kredytów bankowych (art. 111 ust. 6) - nie zakazuje zaciągania innych pożyczek, przeto ta operacja nie narusza zakazu określonego w art. 111 ust. 2 Ordynacji Wyborczej. Ponadto skarżący twierdzi, że przesłanie przekazem pocztowym przez osobę fizyczną kwoty 2.000 zł na rzecz komitetu wyborczego odbyło się w ramach dyspozycji art. 113 ust. 2 Ordynacji wyborczej, która dopuszcza wpłaty dokonywane

czekiem, przelewem i kartą płatniczą. Ponadto odrzucenie sprawozdania finansowego może wywołać skutki opisane w art. 127 Ordynacji, a w konsekwencji doprowadzić „do upadku niezależnej organizacji zajmującej się ochroną praw pacjenta i monitoringiem zagrożeń w Służbie Zdrowia”, co byłoby naruszeniem praw Stowarzyszenia Pacjentów Primum Non Nocere, bądź członków komitetu wyborczego, będących działaczami tego Stowarzyszenia, uznanych w rekomendacji 2000/5 Rady Ministrów Rady Europy, która „zaleca władzom państw członków Rady Europy pomoc finansową i stworzenie warunków sprzyjających wzrostowi organizacji tworzących społeczny nadzór nad Służbą Zdrowia”.

Ustosunkowując się do zarzutów skargi - Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała stanowisko zawarte w uchwale odrzucającej sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Wyborców Primum Non Nocere.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) - w części dotyczącej finansowania kampanii wyborczej są bezwzględnie obowiązujące co wymusza ich ścisłą wykładnię w drodze uprawnionych rozumowań prawniczych i uniemożliwia słownikowe lub potoczne rozumienie. Zasadą finansowania kampanii wyborczej jest pokrywanie wydatków ponoszonych przez komitety wyborcze w związku z zarządzonymi wyborami z ich źródeł własnych (art. 108 Ordynacji wyborczej). Oznacza to, że dalsze przepisy Ordynacji, które przewidują pozyskiwanie przez komitety wyborcze innych środków na wydatki wyborcze mają charakter przepisów szczególnych, które nie poddają się wykładni rozszerzającej. W stosunku do skarżącego Komitetu Wyborczego Primum Non Nocere - po pierwsze nie szkodzić, te inne środki finansowe mogły być przekazywane jedynie przez osoby fizyczne w trybie art. 111 ust. 2 Ordynacji, z zastrzeżeniem norm zawartych w ust. 3-6 tego przepisu oraz art. 113 Ordynacji, a ponadto na cele związane z wyborami komitet wyborczy mógł zaciągnąć kredyty bankowe (art. 111 ust. 6 w związku z art. 113 Ordynacji). Finansowanie kampanii wyborczej odbywa się zatem ze źródeł własnych komitetów wyborczych, a ponadto na cele związane z wyborami komitet wyborczy może pozyskiwać środki wyłącznie w trybie art. 111 ust. 2 lub art. 111 ust. 6 Ordynacji.

Przenosząc te ustawowe dyrektywy na grunt rozpoznawanej skargi twierdzenia skarżącego Komitetu należy uznać za bezzasadne. Gotówkowa wpłata darowizny dokonana przez osobę fizyczną przekazem pocztowym na rachunek bankowy komitetu wyborczego nie jest prawnie dopuszczalną formą wpłacania środków finansowych na cele związane z wyborami, albowiem bezwzględnie obowiązująca norma zawarta w art. 113 ust. 2 Ordynacji wyborczej ogranicza możliwości przekazywania takich środków wyłącznie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą. W szczególności prawne rozumienie przelewu zawiera § 6 ust. 1 zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków (M.P. Nr 31, poz. 320), który stwierdza, że polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Nie podlega zatem kwestii, że dokonana za pośrednictwem poczty gotówkowa wpłata osoby fizycznej na rachunek bankowy skarżącego Komitetu nie została dokonana za pośrednictwem jednej z ustawowo określonych form właściwych dla operacji dokonywanych z rachunku bankowego darczyńcy na rzecz skarżącego Komitetu. Zachowanie tego rodzaju ustawowych wymagań sprzyja jawności i legalności pozyskiwania środków finansowych na kampanie wyborcze przez komitety wyborcze, a poprzez zapewnienie, identyfikacji darczyńców oraz ich zasobów pieniężnych ogranicza możliwe nadużycia w finansowaniu kampanii wyborczych.

Równie nieuprawnione są twierdzenia skarżącego o dopuszczalności zaciągania pozabankowych pożyczek na cele związane z wyborami, czemu sprzeciwia się art. 108 Ordynacji wyborczej, przewidujący jako zasadę finansowanie wydatków na te cele ze źródeł własnych komitetów wyborczych, z możliwością pozyskiwania środków od osób fizycznych w formach właściwych dla operacji finansowych dokonywanych z rachunków bankowych (art. 111 ust. 2 w związku z art. 113 ust. 2 Ordynacji), a ponadto w drodze zaciągania wyłącznie kredytów bankowych (art. 111 ust. 6 Ordynacji). Reguły zawarte w tych przepisach wykluczają uznanie pozabankowej pożyczki od Stowarzyszenia Primum Non Nocere za prawnie dopuszczalny sposób finansowania kampanii wyborczej przez skarżący Komitet. Oznacza to, że zaciąganie pozabankowych pożyczek jest niedopuszczalnym sposobem finansowania kampanii wyborczej. W szczególności chybione było uzasadnianie przez ten Komitet tej części skargi regulacjami zawartymi w art. 111 ust. 2 i 3 Ordynacji, które dotyczą przecież wyłącznie środków pozyskiwanych od osób fizycznych, a zatem nie mogą być stoso-

wane do oceny legalności pozyskiwania środków finansowych od stowarzyszeń.

Trzeba też wskazać, że podjęte rozstrzygnięcie w żadnym razie nie podważa powołanych przez skarżącego zaleceń zawartych w rekomendacji nr 2000/5 Rady Ministrów Rady Europy, które odnoszą się do popierania zgodnych z prawem zachowań organizacji działających w obszarze służby zdrowia państw członkowskich, a przeto nie mogą wpływać na sądową ocenę niezgodnego z prawem wyborczym zachowania się skarżącego Komitetu - powołanego przecież do udziału w wyborach parlamentarnych, a nie do sprawowania społecznego nadzoru nad służbą zdrowia.

Potwierdzenie przez Sąd Najwyższy naruszenia art. 111 ust. 2 i 6 oraz art. 113 ust. 2 Ordynacji wyborczej przez Komitet Wyborczy - *Primum Non Nocere* - po pierwsze nie szkodzić - prowadziło do oddalenia jego skargi na podstawie art. 123 ust. 3 tej Ordynacji.

=====